

Rěčny certifikat / Sprachzertifikat

*Hornjoserbšćina – POSTUP II
Samostatne wužiwanje rěče*

*Obersorbisch – POSTUP II
Selbständige Sprachanwendung*

B2

zwučowanje / Übung 02

rěčny
certifikat
hornjoserbšćiny

RĚČNY CERTIFIKAT

Pruwowanje po
Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče (ZER)

Hornjoserbšćina – POSTUP II (zwučowanje 02)
samostatne wužiwanje rěče

SPRACHZERTIFIKAT

Prüfung nach dem
Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER)

Obersorbisch – POSTUP II (Übung 02)
selbständige Sprachanwendung

Wudawaćel: Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z. t., Rěčny centrum WITAJ
Awtorki: Jadwiga Kaulfürstowa, dr. Madlena Norbergowa, Manuela Smolina
Wědomostny posudk: prof. dr. Edward Warnar, Institut za sorabistiku při Lipšćanskej
uniwersiće,
dr. Jana Šoćina, Serbski institut z. t.
Wuhotowanje a sadžba: Marion Kwicojc
Titulne foto: freepik.com
Skazanske čisło: P-0/306/20
Redakciski kónc: julij 2020

Skazanska adresa / Bestelladresse:
Rěčny centrum WITAJ / WITAJ-Sprachzentrum
Póstowe naměsto / Postplatz 2
02625 Budyšin / Bautzen
telefon (03591) 550 400
faks (03591) 550 375
sekretariat@witaj.domowina.de

Projekt spěchuje so wot Założby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow Němskeho zwjazkoweho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Wobsah

Informacije

Sprachzertifikat Obersorbisch	6
Rěčny certifikat hornjoserbšćiny	7
Pruwowske džěle a dypkowanje	8

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace sluchanje	9
Zrozumjace čitanje	13
Rěčne elementy	25
Pisanje	29
Wułušćenja	32

Ertne pruwowanje

Rěčenje	35
---------------	----

Dodawk

Transkripty	39
-------------------	----

Sprachzertifikat Obersorbisch

Mit dem Sprachzertifikat Obersorbisch dokumentieren Sie Ihre Sprachkenntnisse.

Erwerben Sie deshalb ein Sprachzertifikat Obersorbisch – oder gleich mehrere!

Auch kompetente Sprecher der obersorbischen Sprache können sich testen lassen.

Die Lausitz ist mehrsprachig. Dazu gehört auch die obersorbische Sprache. Zeigen Sie, dass Sie fit sind für das 21. Jahrhundert und lernen Sie Obersorbisch!

Mit dem Sprachzertifikat Obersorbisch können Sie:

- im Alltag mit anderen Sprachkundigen ins Gespräch kommen,
- Briefe, Faxe, E-Mails oder anderes in Ihrem beruflichen Alltag oder in Ihrer Freizeit in obersorbischer Sprache schreiben,
- in modernen Medien kommunizieren,
- obersorbische Texte verstehen, z. B. Zeitungsartikel, Radiosendungen, Literatur,
- sich bei sorbischen Veranstaltungen integriert fühlen oder
- sich die Besonderheiten der sorbischen Kultur aneignen und verständnisvoll damit umgehen.

Das Sprachzertifikat existiert für Niedersorbisch und Obersorbisch. Wenn Sie mehr darüber wissen möchten, schreiben Sie uns oder rufen Sie uns an. Gerne geben wir Ihnen Auskunft. Auch die Prüfungstermine erfahren Sie auf der Homepage des WITAJ-Sprachzentrums: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / kontaktowa wosoba

für Niedersorbisch / za dolnjoserbšćinu

Dr. Madlena Norberg / Norbergowa

WITAJ-Sprachzentrum

Sielower Str. 39

03044 Cottbus / Choćebuz

telefon (0355) 485 76 448

madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Rěčny certifikat hornjoserbšćiny

Z rěčnym certifikatom hornjoserbšćiny dokumentujete swoje rěčne kmanosće.

Tohodla přiswojće sej rěčny certifikat hornjoserbšćiny – abo hnydom wjacore!

Tež kompetentni rěčnicy hornjoserbšćiny móža so testować dać.

Łužica je dwurěčna. K tomu słuša tež hornjoserbska rěč. Dopokažće, zo sće fit za 21. lětsotk a wukńće hornjoserbsce!

Z rěčnym certifikatom hornjoserbšćiny móžeće:

- so we wšědnym dnju z druhimi rěčnikami dorozumić,
- w powołanskim žiwjenju abo w swobodnym času hornjoserbske listy, faksy, e-mejlki abo druge dokumenty pisać,
- w modernych medijach komunikować,
- hornjoserbske teksty rozumić, na př.: nowinske nastawki, rozhlósowe wusyłanja, literaturu,
- so na serbskich zarjadowanjach integrowany čuć abo
- sej wosebitosće serbskeje kultury wotkrywać a tolerantnje z njej wobchadźeć.

Rěčny certifikat eksistuje za delnjoserbšćinu a hornjoserbšćinu. Jeli chceće wjac wo nim wědźeć, pisajće nam abo na nas zawołajće. Rady Was informujemy. Pruwowane terminy zhoniće na webstronje Rěčneho centruma WITAJ: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / kontaktowa wosoba

für Obersorbisch / za hornjoserbšćinu

Manuela Schmole / Smolina

WITAJ-Sprachzentrum
Postplatz 2
02625 Bautzen / Budyšin
telefon (03591) 550 413
manuela.smolina@witaj.domowina.de

Pruwowanske džěle a dypkowanje

	komponenta	džěl	tekstowa družina	družina nadawkow	prašenja	dypki	čas
	zrozumjace sluchanje	1	krótke wuprajenja	prawje abo wopak	5	20	20 min
		2	rozmołwa	prawje abo wopak	10		
		3	krótke zdžělenki	wuběranske nadawki	5		
	zrozumjace čitanje	1	krótke informacije	přirjadowane nadawki	5	20	60 min
		2	nowinski artikul	wuběranske nadawki	5		
		3	nawěški	přirjadowane nadawki	10		
	rěčne elementy	1	wosobinski list z prózdnymi městnami	wuběranske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)	12	30 min
		2	nowinski tekst z prózdnymi městnami	přirjadowane nadawki	12 (x 0,5 dypkow)		
	pisanje	1	połformelna zdžělenka	pismo jako reakcija	8	8	30 min
	ertne pruwowanje	1	prezentacija		4	20	15 min
		2	diskusija wo wěstej temje		8		
		3	rozrisanje problema		8		

dypki

72 – 80

64 – 71,5

56 – 63,5

48 – 55,5

0 – 47,5

predikat

jara derje

derje

spokojace

dosahace

njewobstate

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace sluchanje

Słuchanski test ma tři dźěle. Wam so předhrajaja powěšće, dlěša rozmołwa a zdžělenki. K nim słušeja nadawki.

Nakřižujće prawu wotmołwu!

DŽEL 1

Přečitajće sej najprjedy nadawki 1 do 5. Maće za to mjeńšinu chwile. Potom słyšiće wusyłanje ze 6 krótkimi powěsćemi. Słyšiće je jenož jónu. Rozsudźće při sluchanju, hač wuprajenja 1 do 5 přitřechja. Nakřižujće „prawje“ abo „wopak“.

nadawk 1

Lětsa su w Budyskim wokresu jara hubjene žně.

 prawje wopak**nadawk 2**

W přichodnych lětach změje Założba za serbski lud 500 000 eurow mjenje k dispoziciji.

 prawje wopak**nadawk 3**

Stara delnjoserbska biblija je we wšelakich pisanskich wariantach w interneće přistupna.

 prawje wopak**nadawk 4**

Inscenacija „Naša Hanka w' wěncu steji“ ma folklorny charakter.

 prawje wopak**nadawk 5**

Aktualne wjedro je idealne za motocrossowy sport w Jaworje.

 prawje wopak

DŽEL 2

Přečitajće sej najprjedy nadawki 6 do 15. Maće za to dvě mjeńšinje chwile. Potom słyšiće rozhłosowy interview. Słyšiće jón jenož jónu. Rozsudźće při sluchanju, hač wuprajenja 6 do 15 přitrjehja. Nakřižujće „prawje“ abo „wopak“.

nadawk 6

Maćica Serbska angažuje so na wědomostnym a kulturnym polu.

 prawje wopak**nadawk 7**

110 ludźi w tu- a wukraju słyša k Maćicy Serbskej.

 prawje wopak**nadawk 8**

Někak 25 % člonow Maćicy Serbskeje přisłuša delnjoserbskej Maćicy Serbskej.

 prawje wopak**nadawk 9**

Maćica Serbska w Hornjej Łužicy ma štyri fachowe skupiny.

 prawje wopak**nadawk 10**

Wukrajne skupiny, kotraž Maćicy Serbskej přisłušeja, mjenuja so „Maticy“.

 prawje wopak**nadawk 11**

Pomnikowy wuběrk Maćicy džěla ze Założbu za serbski lud hromadže.

 prawje wopak**nadawk 12**

Rěčnej komisiji wukubłujetej fachowcow serbskich institucijow w serbskej spisownej rěči.

 prawje wopak**nadawk 13**

Młodostni, kotřiž su najlěpše džěto ze serbskej temu napisali, smědža do towarstwa „Maćica Serbska“ zastupić.

 prawje wopak**nadawk 14**

„Sorabija“ w Lipsku je najstarše serbske towarstwo, kotremuž přisłušachu wot spočatka Serbja wšelakich regionow a konfesijow.

 prawje wopak**nadawk 15**

Maćica Serbska je w Budyšinje dwójce serbski towarstwowy dom natwarila.

 prawje wopak

DŽĚL 3

Přečítajte sej najprjedy nadawki 16 do 20. Maće za to dvě mjeńšinje chwile. Potom słyšiče pjeć krótkich zdželenkow. Słyšiče je jenož jónu. Nakřižujće prawu wotmołwu.

nadawk 16

Što dyrbja šoferojo na zwjazkowej dróze B 97 wědžeć?

- a zo je puć pola Njedźichowa kompletnje začinjeny
- b zo dyrbja při wotbočce do Čorneho Chołmca 12 minutow čakać
- c zo njemóža přez Čorný Chołmc jěć

nadawk 17

Čehodla dyrbja wobydlerjo Grodka wšitke wokna a durje začinić?

- a dokelž su w powětru strašne substancy
- b k přewenciji, dokelž njeje kur wohenja jědojty
- c dokelž njesmě woheń na skladowu halu přeskočić

nadawk 18

Čehodla njesměš so aktualnje blisko kupy w Złokomorowskim jězoru kupać?

- a dokelž přewjedu tam geologoj eksperiment
- b dokelž je tam strašnje
- c dokelž je so tam njezbožo z plúwarjemi a čołmarjemi stało

nadawk 19

Před čim warnuje policija?

- a před cuzymi telefonatami z předwólbu 060 120
- b před telefonatami paduchow, kotřiž psy kradnu
- c před tym, cuzym ludžom telefonisce priwatne informacije dawać

nadawk 20

Štó měješe zbožo w njezbožu?

- a muž, kotrehož džěćo bě same z ćahom wotjěło
- b muž, kotrehož džěćo bě w ćahu swoje koleso stejto wostajiło
- c muž, kotrehož koleso bě same z ćahom pućowało

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace čitanje

Čitanski test ma tři dźěle. Přečitajće sej krótke informacije, dlěši artikl a nawěški. K tekstam słušeja nadawki.

Woznamjeńće prawu wotmołwu!

DŽĚL 1

Přečítajće sej najprjedy nadpisma (a do f). Potom přečítajće sej teksty 1 do 5. Rozsudźće, kotre nadpismo so najlěpje ke kotremu tekstej hodźi. Směće kóždy nadpismo jenož jónu wužiwać.

nadpisma

- a) Aktualne wuwíce płaćiznow za swójske domy a bydlenja**
- b) Historiske wuhotowanje domjacnosće z 19. lětstotka namakali**
- c) Domy a domjacnosće w małym formaće**
- č) Pomocnica w domjacnosći a w strašnych časach**
- ć) Problemy služownych w bohatych swójbach**
- d) Rizika w domjacnosći**
- dž) Rizika za wobsedźerjow imobilijow**
- e) Swójski dom – pro a kontra**
- ě) Škit před njezbožemi w domjacnosćach a we wobchadže**
- f) Takle wupadaše w serbskej domjacnosći w 19. lětstotku**

tekst 1

Stare sudniske knihi přeradžeja wjele zajimaweho wo starych časach – tak tež wo domach, kotrež stejachu něhdy na předań. Jedyn tajki přikład je drjewjany dom w Delanach. Wo nim so 1821 pisaše, kak bě wuhotowaný: Bydlenka stwa bě zdobom kuchnja. W njej wotměwaše so wšědny dzeń. Jenož tu so tepješe. Kachle mějachu wulki železny kotoł za wodu. Na žerdkach wokoło kachlow sušeše so drasta. Při scěnach stejachu tři ławki, blido a dwaj stólcaj. Ke kuchinskej nadobje słušeše wosom hornow, pječ škwow a 18 talerjow. Tež časnik z Čorneho lěsa a serbska biblia słušeštej k domjacnosći. Nad bydlenkej stwu bě spanska stwa za swójbnych z dwěmaj ložomaj. Tam składowachu so tež wšelake mjeńše ratarске graty. Wjetše graty za wobdźělanje pola a zahrody stejachu na chódbje. W ćmowym a zymnym wjelbje chłódžachu so mloko a druhe jědže. Hródž z domjacym skotom bě w samsnym twarjenju. Nad njej mějachu přistajeni swoju stwu. Hornja łubja so jenož po potrjebje wužiwaše. Tak skromnje běchu potajkim domjacnosće před dwěscě lětami wuhotowane. Wobsydstwo wobmjzowaše so na najwadžniše a bě cyle na potrjebu džěła na statoku wusměrjene.

tekst 2

Hišće kónc 19. lětstotka a spočatk 20. lětstotka bě samozrozumliwe, zo starachu so w nahladnych swójbach služowne wo džěla w domjacnosći. 1880 wukonješe w Europje něhdže třećina wšitkich žonow tute powołanje. Zwjetša běchu to młode žony, kotrež bydlichu najhusćišo sobu w domje swojeho džěłodawarja. Tak bě tež pola znateho humanista a spisowačela Victora Klemperera w Drježdžanach. W swojim dženiku pišaše někotre razy wo swojich třoch serbskich služownych. Chwaleše sej, zo běchu swěrne a dobroćiwe. Wažne jemu bě, zo wone tež w Drježdžanach wšědnje serbsku narodnu drastu nošachu a so na serbskich zarjadowanjach wobdžělachu. Jako rodzeny Žid bu Klemperer wot nacional-socialistow přescěhany. Po bombardowanju Drježdžan w februaru 1945 čekny ze swojej mandželskej do Pěskec. Jeju něhdyša služowna Haňža Čornacek jeju tam dwaj měsacaj hospodowaše – tež hdyž jej za tajke „chowanje Židow“ chłostanje ze smjerću hrožeše. Klemperer so jej pozdžišo za tutu pomoc z wulkomyslным darom džakowaše.

tekst 3

Što je za mnje to prawe: bydlenje abo swójski dom? Hdyž chcu wotmołwu na tute prašenje namakać, wotwažuju najlěpše wšitke argumenty cyle njeemocionalnje. Při wšěm pak je tež wažne, zo so derje čuju, tam hdžež bydlu. Ze swójskim domom je husto financne riziko zwjazane. Štóz chce sej dom kupić, njesmě jenož jeho płaćiznu widjeć, ale dyrbi tež na to myslić, zo nastanu přidatne kóšty za notara, wikowarja imobilijow a dawki. Zakalkulować měł tež wjetše wudawki za ewentualne přetwary, reparatury abo wobnowjenja. Ale tež twar noweje chěže chce financowany być. Kak wysoki kredit móžu sej dowolić? Što so stanje, jeli nadobo wjace pjenjezy njezaslužu? Před wjetšimi twarskimi wudawkami njejsu ani wobsedźerjo bydlenja we wjacswójbny domje škitani. Tež woni maja hłuboko do móšnje sahnyc, hdyž ma so na přikład fasa-da, třěcha abo lift wobnowić. Hinak je to pola wotnajerja bydlenja. Wón dokładnje wě, kak wysoku podruž dyrbi měsacnje płaćić. Jenož při zwoprawdženju sonow – wulkeje kuchnje, kamina, zahrody – nima swobodu kaž wobsedźer chěžki. Derje, zo móže kóždy wolić ...

tekst 4

Sće wědzeli, zo stawa so wjace njezbožow w domjacnosći hač we wobchadže? Zo raz něchtó padnje, so wobsunje abo zakopnje a so při tym zrani, stawa so wjele husćišo, hač sej myslimy. Husto stanu so njezboža w domjacnosći, hdyž chwatamy abo hdyž chcemy wjacore wěcy w samsnym času činić. Kak spěšnje so w tajkich wokomikach raz woparimy, rěznjemy abo spalimy!

Riziko za zranjenja w domjacnosći su pak tež wobškodžene abo přetrjebane graty a elektriske nastroje. Hdyž sej nowu mašinu kupiće, přečitajće sej přeco nawod ke korektnemu wužiwanju. Samsne płaći za wobchad z chemikalijemi, kotraž móža při wopačnym nałożowanju strowoće škodžec. Runje tak wažne je, chemikalije, medicinu, alkohol a šwablički derje před džěćimi schować a tykački zawěšćić.

Wzmiće sej čas a přehladajće raz swoje bydlenje pod aspektom móžnych njezbožow. Wotstrońće wšě rizika a skontrolujće swoju domjacu lěkarničku.

tekst 5

Płaćizny za bydlenja a domy tuchwilu razantnje stupaja. Mnoho ludźi ma ćeže, swoju měsačnu podruž zapłaćić. Wo swójskim domje jenož sonja. Architektka a planowarjo městow pytaja móžnosće, hdže hodži so přidatny žiwjenski rum stworić, kiž je tak nuznje trěbny a kotryž móža ludžo zapłaćić. Alternatiwne bydlenjske koncepty su trěbne.

Jedna tajka ideja alternatiwneho bydlenja su móličke domčki, kotraž maja płoninu jenož někotrych kwadratnych metrow. Tež hdyž su domy jara małe, maja tola wšitko, štož čłowjek k bydlenju trjeba: kuchničku, kupjel, móžnosće k wotpočowanju, džěłanju a spanju. Zwjetša su tajke miniaturne chěžki z přirodnych materialijow twarjene. Zastaranje z milinu, ćoplotu a wodu je móžne přez fotowoltaikowe a solarne připrawy a zběranje dešćikoweje wody.

Mało městna w domčku žada sej wot wobydlerja, zo rum eficientnje wužiwa – zo swoje materielne wobsydstwo, swoju domjacnosć minimalizuje na absolutny zakład redukuje. Štóz so za tajki mólički dom rozsudži, rozsudži so za skromne žiwjenje bjez njetrjebawšeho konsuma. Powšitkowny zajim za tajke mini-domčki dale a bóle přiběra.

WUSLĚDKI: Napisajće pismik nadpisma, kotraž so k tekstej hodži:

nadawk 1 tekst 1 – nadpismo: ___

nadawk 2 tekst 2 – nadpismo: ___

nadawk 3 tekst 3 – nadpismo: ___

nadawk 4 tekst 4 – nadpismo: ___

nadawk 5 tekst 5 – nadpismo: ___

DŽEL 2

Přečítajće sej najprjedy nadawki 6 do 10, potom nowinski přinošk. Nakřižujće prawu wotmołwu. Slěd nadawkow njewotpowěduje přeco slědej teksta.

Moderny a atraktiwny bydlenki koncept za džělačerjow

Štóž přijědže do Brězkow, měščanskeho džěla Złeho Komorowa, tomu napadnje wosebita architektura twarjenjow a přirody. Štomy tworja zelene aleje, wšitke domy maja zahrody – a wšo ma jednotny architektoniski rukopis.

Za tym tči derje přemysleny system. Wón bazuje na ideji tak mjenowaneho „zahrodowego města“. Jedna so wo koncept za planowanje městow wot Jendželčana Ebenezera Howarda z kónca 19. lětstotka. Howard chcyše z nim žiwjenski standard wosebje industrijowych džělačerjow zwyżić: z dobrymi bydlenjemi blisko džěloweho městna, z přirodu a kulturnymi poskitkami. Koncept so we wjacorych krajach realizowaše, tež w Němskej.

1906 bě hórnistwowo akcijowe towarstwo „Ilse“ pola Złeho Komorowa brunicowu jamu „Marga“ wutworilo. W lěsnym regionje bydleše pak tehdy relatiwnje mało ludži. Tohodla bě wobsedźerjej brunicoweje jamy wažne, zo je jeho nowy zawod za džělačerjow atraktiwny. Ideja bě, za džělačerjow a jich swójby bydlenja natwarić a jim z tym dobry žiwjenski zakład poskićić. Architekt Georg Heinsius von Mayenburg z Drjež-

džan dósta nadawk, po Howardowym koncepcje dosrjedž přirody městačko za džělačerjow natwarić – jednu džělačersku koloniju, kaž so tehdy tež praješe. Plan so poradži. Von Mayenburg koncipowaše cyły kompleks za swojim pisanskim bliedom. Při tym njemysleše jenož na bydlenke domy ze zahrodami, ale tež na wšo, štož kwalitne towaršnostne žiwjenje wučinja – na cyrkej, šulu, wobchody, hosćenc, sportnišćo, swjedžensku łuku a tak dale. W běhu jenož wosom lět, wot 1907 do 1914, so potom wšitko natwari. Mjeno dósta městačko po brunicowej jamje, w kotrejž jeho wobydlerjo džělaču: Marga. Wone so ze swojej rjanosću a modernosću jasnje wot druhich džělačerskich kolonijow rozeznawaše. Marga bě jedne z přerich zahrodowych městow Němskeje. A takle wupadaše plan architekta: Wón koncipowaše městačko w formje kruha ze štyriróžkatym torhoščom w centrumje. Wokoło tutoho naměsta dóstachu reprezentatiwne zjawne twarjenja swoje městno. Šula natwari so jako přerňa. Wotpowědowaše tehdy najnowšim standardam. Tež džensa so w njej hišće wučić. Nosi mjeno swójeho architek-

ta von Mayenburga. „Kaiserkrone“ bě kulturny centrum města z hosćencom, hotelowymi rumnosćemi a wjetšej žurlu z jewišćom. Tež kupnica dósta na torhošću swoje městno. Něhdy předawachu so w njej žiwidła, drasty a měšane twory. W susodstwie nastachu dalše domy z póštu, režnikom a pjekarjom. Najwyše twarjenje pak, kotrež so na naměšće natwari, bě cyrkej. Za njej připrawi so kěrchow. To bě nje-wšědne – sprěnja, dokelž běchu so w 19. lětstotku kěrchowcy z higieniskich přičin na kromy městow položili; zdruha, dokelž bě za čas nastaća městačka jeho wobydlerstwo relatiwnje młode. Tež džensa hišće wjedže přez torhošću hłowna dróha. Po cyle runym puću dojedžeš sej po njej w jednym směrje do centruma Złeho Komorowa, w druhim do stareho džěla wjeski Brěžki. Dalše dróhi wjedu kaž pruhi z torhošća. Tute zwjazuje dróha we wulkim kruhu wokoło centruma. Na wšitkich pučach su hižo tehdy, hdyž su městačko twarili, štomy zesadželi, tak zo nastachu za Margu typiske aleje. Tež relatiwnje wulke zahrody před a za domami dawaja zahrodowemu městu „zeleny“ charakter – runje tak kaž wšelake funkcionalne rумы, kotrež bě architekt von Mayenburg do struktury sydlišća zapřijał: swjędženska łuka, sportnišćo, zahroda fabriki, pěstowarnja a zahrodnistwo. Zo je Marga jedna z wosebje rjanych džělačerskich kolonijow, zaleži na

architekturje domow. Cyłkownje bě so tehdy 78 chěžow natwariło. Tute su po 15 zakładnych typach koncipowane, ale při wšěm je kóždy z nich individualna. Jenož dwaj domaj stej identiskej. Stejitej z wobeju bokow hłowneje dróhi směr Zły Komorow a tworitej takrjec „wrota“ do městačka.

Architektonisce orientowaše so von Mayenburg na pózdnim młodžinskim stilu respektiwnje na tak mjenowanej Drježdžanskej reformowej architektury. Zjawne twarjenja při torhošću wotpowěduja małowšćanskemu twarskemu stilej, bydlenke domy skerje burskemu stilej na wsach. Jednotliwe chěžy su přez kulojte wobłuki abo pergole zwjazane, tak zo tworja skupinki twarjenjow.

W lětach 1998 do 2000 je so zahrodowe město Marga w Brěžkach kompletne saněrowało. 90 milionow hriwnow je so tehdy inwestowało. Z tutym wulkoprojektom su so domy před rozpadom wuchowali. Tak widžimy je džensa zaso w najrjeńšej pyše, wšitko po originalu, tak kaž bě so džělačerska kolonija něhdy załožiła – z jeničkej změnu: Bydlenja su so wot 45 m² na 70 m² powjetšili.

nadawk 6

Marga je ...

- a zahrodowe město, kotrež je Ebenezer Howard natwaril.
- b zahrodowe město, kotrež je G. H. von Mayenburg koncipować dał.
- c mjeno něhdyšeje brunicoweje jamy.

nadawk 7

Zahrodowe město je so natwarilo, dokolž ...

- a měješe so moderny koncept za planowanje městow wupruwować.
- b su džělačerjo brunicoweje jamy dla hubjenych bydlenjow protestowali.
- c su chcyli džělačerskim swójbam dobru žiwjensku perspektiwu dać.

nadawk 8

Architekt městačka je kěrchow ...

- a do centruma města integrował.
- b přeč wostajił, dokolž bě wobydlerstwo jara młode.
- c při cyrkwi na kromje města planował.

nadawk 9

W zahrodowym měsće w Brězkach ...

- a wupadaja wšitke funkcionalne twarjenja jenak a wšitke bydlenke domy jenak.
- b maja wšitke twarjenja individualnu architekturu.
- c so nimo dweju twarjenjow ani jedne druhemu njeruna.

nadawk 10

Brunicowa jama je ...

- a do wutworjenja zahrodoweho města nastala.
- b so po wutworjenju zahrodoweho města wočiniła.
- c so za čas wutworjenja zahrodoweho města založila.

DŽEL 3

Přečítajte sej najprjedy situacije 11 do 20, potom wozjewjenja (a do h). Rozsudźće, kotry tekst so najlěpje ke kotrej situaciji hodži. Směće kóždy nawěšk jenož jónu wužiwać. Dvě wozjewjeni njebudžeće trjebać.

	situacija	pismik wozjewjenja
11	Etnologa zajimuje so za to, kak so serbske ludowe nałožki na profesionalnym hudźbnym jewišću předstajeja.	
12	Chćeće rady rejowarjow a rejowarki Serbskeho ludoweho ansambla dožiwić z modernym, wjesotým rejowanskim programom.	
13	Chćeće sej serbskich koparjow z Delnjeje Łužicy live wobhladać.	
14	Chćeće sej z přećelkami na bičwolejbulowy turněr hornjoserbskeje młodžiny dojeć.	
15	Něhdže sće čitał(a), zo budže so wo kompozicijach Detlefa Kobjele rozprawjeć ...	
16	Chćeće sej w Delnej Łužicy nałožk wobhladać, při kotrymž maja młode žony serbsku drastu woblečenu.	
17	Waša 16-lětna dźowka rady rejuje. Chćeće jej pokazać skupinu, w kotrejž móže sobu rejować.	
18	Chćeće sej wubědžowanje konjaceho sporta wobhladać.	
19	Towarstwo přećelow Serbow w Praze planuje kónc septembra jězbu do Delnjeje Łužicy. Tam chce sej serbski nałožk wobhladać.	
20	Waš syn je so w Budyšinje na prózdniškim poskitku wobdźělił, hdžež su so z nowymi medijemi zaběrali. Hać drje budže w telewiziji widžeć?	

a

Finale w jěchanskej hali w Miłoćicach

Wulka sportowa akcija z mjeztym hižo wjacelětnje tradiciju wotměje so jutře we 18:00 hodź. w Miłočan jěchanskej hali. Zarjadowar: team młodych Serbow Radija Satkule. Štóz prawidłownje hornjoserbske młodzinske wusyłanje słuha, wě, zo njejedna so jutře wo konjacy sport, ale wo bičwolejbulowy turněr. W zašłych tydženjach běchu so młodzi serbscy sportowcy kóždu pónđzelu wječor w druhej wsy wubědźowali. Na jutřišim finalu bičwolejbuloweje tury Radija Satkule so skónčnje rozsudzi, kotre z dwaceći mustwow smě pokal sobu domoj zwać.

b

Hišće městna swobodne

Zarjad Domowiny w Choćebuzu přeprašuje wot štwórtka do njedzele na jězbu k němskej narodnej mjeńšinje w Danskej. W busu su hišće štyri swobodne městna.

Zwjazk Němcow w Danskej je přeprašył delnjoserbskich koparjow na swój wulki sportowy a kulturny swjedžeń na Knivsbergu. Z koparjami a trenarjami pojedu čłonojo Domowiny a towarstwa „Serbscy koparjo“ sobu. Tež druzy zajimcy móža so za jězbu přizjewić.

Nimo hry mjez mustwomaj serbskeje a němskeje narodneje mjeńšiny hraje so tež bičwolejbul. Planowany je wopyt jedneje němskeje šule a kulturny wječor, na kotrymž Serbja swoju rěč a kulturu předstaja.

c

Jěchanske wubědźowanje w Hórkach

K 25. razej zetkaja so sobotu a njedzelu lubowarjo a lubowarki koni w Hórkach. Na łuce njedaloko wjeski zahaji so na woběmaj dnjomaj w 10:00 hodź. jubilejny jěchanski a skakanski turněr. Turněr zarjaduje kóžde lěto konjace sportowe towarstwo „Při Klósterskej wodže“ z Pančic-Kukowa. Nimale 200 sportowych koni budže so w cyłkownje 18 pruwowanjach wubědźować. Přizjewjenych je 120 jěcharjow a jěcharjow, mjez nimi 12 Serbow a Serbowkow. Jako wosebiteho hosća wočakuja organizatorojo něhdyšeho olympiskeho dobyčerja a swětowego mištra Franka Ostholta.

č**„My – Słowjenjo w Němskej“**

W swojich přernih třoch wudačach w nowym lěće pokaza telewizijny magacin „Wuhladko“ film, kotryž měješe lětsa na filmowym festiwalu w Choćebuzu swoju prapremjeru. Jedna so wo trilogiju, w kotrejž powědaja so zažne stawizny Słowjanow we Łužicy. „My Słowjenjo w Němskej“ je produkt kooperacije mjez sćelakami RBB, MDR a ARTE. W dokumentaciskim filmje dožiwi přihladowar emocionalne a z wjele prócu nahrawane hrajne sceny. W interviewach rozprawjeja wšelacy fachowcy – historikarjo, archeologjo, etnologjo a dalši – wo swojich slědženjach. Na tute wašnje poskića film mnohostronski wid na stawizny Słowjanow we Łužicy w srjedźowěku.

ć**Serbski ludowy ansambl z nowym programom**

„Moja reja!“ rěka folklorny program ansambla, kotrež změje swoju premjeru njedzela, 14. septembra w Choćebuzu a dalšej předstajeni 21. a 28. septembra na žurli Serbskeho ludoweho ansambla w Budyšinje. Po dołhim času je to zaso raz rzy folklorny poskitk serbskeje institucije. Wón zwjazuje zahorjace reje a hudźbne poskitki chóra a orchestra. Jedna so wo hudźbu Jana Bulanka a choreografije Juraja Kubaňki. Tute počahuja so na wšelake serbske nałožki. Finale programa je znata a wobľubowana spěwna a rejowanska scena „Kokot“ z lěta 1970. W njej předstaja so łapanje kokota – nałožk, kotryž ma hač do džensnišeho w Delnjej Łužicy tradiciju.

d**Smjerdžečenje w Bukecach**

W lětušim rjedže nazymskich koncertow Załožby za serbski lud wustupi Serbska rejwanska skupina Smjerdžaca zhromadnje ze skupinu Sprjewjan njedzela w 15:00 hodź. na žurli Bukečanskeho hosćenca. Lajscy rejowarjo, instrumentalisća a spěwarjo prezentuja we wšelakich serbskich narodnych drastach swój program „Šibałstwo na rězańcy“. W nim předstajeja młodzi hólcy a młode holcy serbske nałožki. Sceniske žorty a měrjenje mocow mjez młodostnymi su runje tak do programa splećene kaž ludowe spěwy ze starych časow.

Do předstajenja poskićitej so wot 14:00 hodź. tykanc a kofej.

dž**Sobotu aktualny serbski magacin**

Tutón kónc tydženja je zaso tak daloko: Delnjoserbski telewizijny magacin „Łužyca“ wusyła sobotu swoju měsačnu poł hodžinku wot 13:30 do 14:00 hodž. na sčelaku RBB. Redakcija je zaso spřihotowała wjacore temy, wo kotrychž budže rozprawjeć:

- wo koparskej hrě mjez mustwomaj narodneju mješnin – mjez delnjoserbskimi koparjami a koparjami němskeje mješiny w Danskej
- wo digitalnym wudaću delnjoserbskeje biblije z lěta 1868, kotraž je nětko online přistupna
- a wo hudźbje serbskeho komponista Detlefa Kobjele.

e**„Superkokot“ w Běłej Górze**

We wjele wjeskach Delnjeje Łužicy je so lětsa zaso tradicionelne „łapanje kokota“ přewjedło. Posledni króć móžeće sej łapanje kokota 30. septembra wobhladać – a to w Běłej Górze na tak mjenowanym „Superkokocie“. Młodžina Domowinskeje župy Delnja Łužica na njón wutrobnje přeprošuje. Wjele wobdźělnikow je so přizjewiło, tak zo móžemy zaso z wulkim spektaklom ličić. W 13:45 hodž. móžeće sej wobhladać swjedźenski čah kralow a kralownow wšitkich wjeskow, w kotrychž je so lětsa zaso tradicionalny nałožk łapanja kokota přewjedł. W 14:30 hodž. so wšitcy tući kralojo na swjedźenskeje łuce njedaloko pěskoweje jamy předstaja. A potom startuje „Superkokot“: wubědžowanje wjesnych kralow we łapanju kokota. Wječor we wosmich so „superkral“ na rejach počesći.

ě**Žnjenski nałožk w Brjazyni**

Pjatk, 16. septembra, w 14:00 hodž. přeprošeja džěci Brjazynskeje pěstowarnje swoich staršich a wězo tež džědow a wowki na „łapanje kokota“. Na zahrodze pěstowarnje maja hižo swjedźenske wrota spřihotowane. Hólcy su hižo pilnje zwučowali na drjewjanych konikach jěchać a wysoko skakać. Kóždy z nich chce tola pjatk dobyć a pławoweho honača, kiž we wrotach wisa, dosahnyć! Ale tež holčki so přihotuja. W rjanych serbskich drastach chcedža žabu z pławu na karje wjezć – runje tak, kaž to wjesna młodžina čini. Lubi starši, lubi džědojo a lube wowki, přinědźće a wobhladajće sej, štó budžetaj lětsa kral a kralowna!

f**W dźiwadle so rejuje**

K wurjadnym wječoram w Němsko-Serbskim ludowym dźiwadle Budyšin słuša kóždolětny jewišćowy bal. Potom je dom přeco cyle swjedžense pyšeny. Na žurli nješteja sedła w rynkach, kaž smy to hewak zwučeni, ale město nich čakaja z talerjemi, gratami a škleńcami kryte blida na hosći. Tući dóstanu potom w běhu wječora kulinariske chłóšćenki serwěrowane. A wězo ma publikum móžnosć tak wjele rejować, kaž chce – a to na jewišću. Do toho pak poskića dźiwadźelnicy kaž tež rejowarjo a orchester Serbskeho ludoweho ansambla žortny program z modernej hudźbu a mnohimi překwapjenkami pod motom „Bal chodojtow“.

Lětuši bal wotměje so 26. a 27. septembra, stajnje w 19:30 hodź.

g**„Wuhladko“ – rozprawnistwo z Hornjeje Łužicy**

Kóždu přerjnu sobotu měsaca wusyła sčelak MDR telewizijne wusyłanje „Wuhladko“. W poł hodźinje rozprawja wo wosebitych podawkach w Serbach w Hornjej Łužicy a zwonka njeje.

W sobotnišim wudaću „Wuhladka“ zhoniće, što staj njeboh Detlef Kobjela a jubilar Juraj Kubánka wšitko za Serbski ludowy ansambl činiťoj – Kobjela jako intendant a Kubánka jako choreograf.

Dalše temy „Wuhladka“ budu:

- bičwolejbulowe finale w Miłočicach
- šulerska akademija k nowym medijam w Budyšinje
- Nukstock-festiwal w Nuknicy

h**Swjedzeń z wubědźowanjom na konjach**

W Strobicach budu sobotu, 19. awgusta, „kokota łapać“. Jěcharjo a holcy w delnjoserbskej narodnej drasće počahnu w 14:00 hodź. w swjedženskim čahu z přewodom dujerskeje hudźby wot wohnjoweje wobory na swjedžensku łuku. Džesać jěcharjow chce so lětsa na svojich konjach po tradicionalnym nałożku wubědźować. Štóz z nich drje lětsa „kokota łapnje“ – abo hinak prajene: Štóz lětsa honača, kiž w swjedženskich wrotach wisa, dosahnje? Wot třoch budu žony ze wsy kofej poskićeć, k tomu tykanc a plincy. Za džěći pak budže skakanski hród přihotowany.

Nawječor budu reje z kapału „nAund“.

Pisomne pruwowanje

Rěčne elementy

Tutón test ma dwaj dźělej. Wobdźěłaće
wosobinski list a nowinski tekst z prózdnymi
městnami, kotrež maja so wudospoľnić.

DŽEL 1

Přečítajte sej slědowacy list. Wuzwolće město kóždeje ličby słowo, kotrež so do teksta hodži. Nakřižujće je.

Luba Diana,

skónčnje zaso raz list wote mnje, sej drje nětko myslíš. Běchu hižo časy, w kotrychž (1) sej wjele husćišo pisatoj. Rjane časy to běchu! Smój sej z mužom na krótki dowol k (2) morju wulećałoj. Ně, kupać wěšće nje-póndžemoj, nic při tutech temperaturach! Njewěriš, kak rjenje tu je – (3) minusowe stopnje, ale na nje smój so mjeztym zwučiłoj. Nětko zwonka hłowneje (4) je tu rela-tiwnje mało ludźi. Wobchody maja skrótsjene wotewrjenske časy. Budki, w kotrychž so w léču wšón móžny čikot a spěšne jědže předawaja, su zrumowane. Z tym wuprudža tu wšo přijomny měr. (5) su wuchodžowanja při morju. Zdawa so, zo mamoj cyły pobrjoh jenož samaj (6) sebje! Šumjenje (7), tonuški a mój ... (8) přidać, zo tróšku přehnamam. Ale srěbam tudyšu čišinu do so. Runje to sym trjebała: sej wučeknyć ze wšědneho dnja a na ničo njemyšlić – na žane terminy, žane nadawki, žane problemy. Smój husto wonka a wjeselimoj so nad rjanoscemi swěta. W swojej dowolowej chězce mamoj kamin, whirlpool a sawnu, předstaj sej! Tuž njeje zlé, (9) sy wonka kusk pomjerznył, a wěš, zo móžeš so zaso zwohrěć. Tak je so namaj popođnju zešlo. Běchmój šikwanu kofejownju z wulkotnym poskit-kom tykancow namakałoj. Dompuč pak bě na kóncu (10), hač smój sej myšliłoj. Zaso w čoptym sedžo, smój sej dobru kapku winka popřaťoj a na lubych přecelow spominałoj. Tak mi přiřidže myšlička, tebi linku (11). A kaž widziš: Mi dže so (12). Nadžijam so jara, zo tebi tež!

Tuž će wutrobnje strowju!
Mira

Nakřižujće słowo, kotrež so do prózdneho městna hodži.

1.	☐ a	smy	☐ b	smój	☐ c	stej
2.	☐ a	Baltiskemu	☐ b	Baltiskim	☐ c	Baltiskej
3.	☐ a	hač na	☐ b	byrnjež	☐ c	hačrunjež
4.	☐ a	sezonu	☐ b	sezony	☐ c	sezonje
5.	☐ a	Najrjeńšo	☐ b	Najrjeńša	☐ c	Najrjeńše
6.	☐ a	ze	☐ b	wot	☐ c	za
7.	☐ a	morjo	☐ b	morju	☐ c	morja
8.	☐ a	Dyrbju	☐ b	Směm	☐ c	Mam
9.	☐ a	hdžež	☐ b	hačrunjež	☐ c	hdyž
10.	☐ a	najdlěši	☐ b	dlěje	☐ c	dlěši
11.	☐ a	přepisać	☐ b	wotpisać	☐ c	napisać
12.	☐ a	wulkotna	☐ b	wulkotnje	☐ c	wulkotne

DŽEL 2

Přečitajće sej nowinski tekst na přichodnej stronje a wuzwolće za kóždu ličbu w teksće jedne so hodžace słowo z kašćika (słowa a–k). Směće kóžde słowo jenož jónu wužiwać. Štyri słowa njebudžeće trjebać.

Serb w dalinach Arktisy

Byrnjež serbski ludźik [13] njebył, je tola tójšto Serbow na wšelakich kón-
cach swěta skutkowało a swoje slědy zawostajilo. Nic njemało spektaku-
larny přikład je žiwjenje Jana Awgusta Měrcinka, kiž bě so 1817 w Hrodzi-
šču narodził. [14] bě wotrostł, kubłany w křesćanskim duchu. Z 18 lětami
poda so do Małeho Wjelkowa a přidruži so Ochranowskej wosadze.

1840 sta so z jeje čonom – abo bratrom, kaž so praji. Mjeztym bě nawuk-
nył powołanje šewca a staraše so [15] kubljanje hólcow Ochranowskeho
bratstwa. Jeho són, [16] misionar na Labrador hić, zwoprawdži so hižo
1844. Pjeć lět dołho wučese w misionскеj staciji Okak při arktiskim pobjo-
hu džěci čitać a pisać. Bórže nawukny rěč domoródných Inukow, tak zo
móžeše jim w jich mačeršćinje přédować.

Najbóle wužadaca bě drje přichodna žiwjenska stacija Měrcinka. Bě so
jako tołmačer přizamknył jendźelskej ekspediciji, kotraž wjedžeše do Arkti-
sy. Cyłkownje 1723 [17], nimale pjeć lět, běchu mužojo z płachtakom a pěši
[18] puću. Zyma, hłód a bolosće postajowachu [19] wšědny džěń. W tajkej
situaciji njeskutkowaše Ochranowski misionar jenož jako tołmačer, ale tež
jako dušepastyr. [20] ludži bě při ekstremnych temperaturach swoje žiwje-
nje přisadžilo. Tola ekspediciji so radži, dawno pytanu sewjerozapadnu pa-
sažu [21] sewjerne lodowe morjo nadeńć.

Jako so Měrcink do Łužicy nawróći, so woženi. A zaso čehnješe [22] do swě-
ta. Tónkróc džěše ze swojej mandźelskej na dwanaće lět na misionsku služ-
bu do Južneje Afriki. 1869 nawróći so doskónčnje do Serbow. W Małym
Wjelkowje dožiwi hišće [23] měrne lěta na wuměnk, doniž wón 1875 [24]
prawdu Božu njewoteńdže.

a PŘEZ	b DNJOW	c DNY	č HIŽO
ć JAKO	d JEHO	dź TAM	e JICH
ě NA	f NĚKOTRE	g PO	h PŘEMAŁY
ch PŘEWULKI	i TÓJŠTO	j WO	k ZAJŠO

WUSLĚDKI:

Zapisajće pismik słowa, kotrež so do prózdneho městna hodži.

13.		16.		19.		22.	
14.		17.		20.		23.	
15.		18.		21.		24.	

Pisomne pruwowanje

Pisanje

Wuzwolće sej jako přenje **temu A** abo **temu B**. Rozsudźće so spěšnje, dokelž maće za spjelnjenje nadawka jenož 30 mjeńšinow chwile.

tema A: Rozprawa wo zhromadźiznje
abo

tema B: Reakcija na wupisane wubědźowanje zwěrjenca

tema A:

Česćeny knježe Skala,

před dwěmaj tydźenjoma jutře so zhromadźizna spěchowanskeho towarstwa našeje šule ze zastupjerjemi staršiskeje rady, w kotrymž diskutowaše so wo wuhotowanju našeho šulskeho dwora a šulskeje zahrody.

Přichodny tydžeń změjemy posedženje našeho wučerskeho kolegija.

Na nim chcú rady wuslědky zhromadźizny prezentować. Dokelž wěm, zo sće sej jako předsyda spěchowanskeho towarstwa na wonym wječoru wšitko dokładnje zapisował, prošu Was, mi krótku rozprawa z najwažnišimi informacijemi zhromadźizny napisać:

- *mysle k wuhotowanju šulskeho dwora*
- *mysle k wuhotowanju šulskeje zahrody*
- *ideje, kak móža starši a spěchowanske towarstwo pomhać při wobnowjenju*
- *ideje, kak hodža so přidatne financy za wudawki nahromadzić*

Wutrobnje so Wam za to dźakuju.

Přećelnje strowi

Michaela Koklina

šulska wjednica

Napisajće wjednicy šule list (150 do 200 słowow) a reagujće

- a)** na najmjeńša tři dypki, kotrež wona w swojim lisće mjenuje, abo
- b)** na najmjeńša dwaj dypkaj, kotrež wona w swojim lisće mjenuje, a wopisajće dalši aspekt, kotryž sće sej sam/sama wuzwolił/wuzwoliła.

Njezabudźće zawod a kónc lista. Prošu pisajće jasnje a njewužiwać žadyn wołojnik.

tema B:

**Wubědźowanje zwěrjenca „Archa Noah“
wot 1. meje do 31. julija:****Dobudźće jedne z třoch atraktiwnych mytow!**

- zastupny lisćik za cyłu swójbu za 12 měsacow
- dyrdomdejske wjedženje po zwěrjencu za narodninske džěčo a jeho přećelow
- wulki plyšowy barik

Što dyrbiće za to činić?

Wotmołwće na slědowace prašenja:

- Kotre zwěrjata su so Wam najlěpje lubili a čehodla?
- Kotre zwěrjata chceće pola nas rady widžeć, kotrež dotal nimamy – a čehodla sej myslíte, zo atraktiwnosći našeho zwěrjenca přinošuju?
- Kak posudžujeće poskitk našich zarjadowanjow w běhu lěta (wjedženja, zjawne picowanja, prezentacije zwěrjatow, přednoški, džěčace narodniny, wěrowanja w zwěrjencu)?
- Kotre polěpšenja sej w našim zwěrjencu přejeće?

Ze wšitkich wotmołwow wulosujemy 1. awgusta třoch dobyčerjow. Tohodla njezabudźće, swoju adresu napisać.

Waš zwěrjenc „Archa Noah“

Napisajće sobudźělaćerjam zwěrjenca list (150 do 200 słowow) a reagujće

- a)** na znajmjeńša tři prašenja z wupisanja wubědźowanja abo
- b)** na znajmjeńša dvě prašení z wupisanja wubědźowanja a wopisajće dalši aspekt, kotryž sće sej sam/sama wuzwolił/wuzwoliła.

Njezabudźće zawod a kónc lista. Prošu pisajće jasnje a njewužiwać žadyn wołojnik.

Rěčny certifikat hornjoserbsčiny

POSTUP II - zwučowanje 02

słuchanje

I. džěl

1	prawje	wopak
2	prawje	wopak
3	prawje	wopak
4	prawje	wopak
5	prawje	wopak

II. džěl

6	prawje	wopak
7	prawje	wopak
8	prawje	wopak
9	prawje	wopak
10	prawje	wopak
11	prawje	wopak
12	prawje	wopak
13	prawje	wopak
14	prawje	wopak
15	prawje	wopak

III. džěl

16	a	b	c
17	a	b	c
18	a	b	c
19	a	b	c
20	a	b	c

čitanje

I. džěl

1	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
2	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
3	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
4	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
5	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f

II. džěl

6	a	b	c
7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c

čitanje

III. džěl												
11	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
12	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
13	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
14	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
15	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
16	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
17	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
18	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
19	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
20	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h

rěčne elementy

I. džěl			
1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c
6	a	b	c

7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c
11	a	b	c
12	a	b	c

rěčne elementy

II. dźěl																
13	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
14	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
15	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
16	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
17	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
18	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
19	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
20	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
21	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
22	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
23	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
24	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k

pisanje nadawkej wotpowědowace hódnoćenje:

- A spjelnjenje (wobsah, wobjim, tekstowa družina)
- B koherenca (natwar teksta, zwjazanje sadow, sadowych dźělów)
- C słowoskład (spektrum a wobknježenje)
- Č struktury (morfologija, syntaksa, ortografija)

*po wobsahu a wobjimje přiměrjene - zwjetša přiměrjene - zdźěla
přiměrjene - lědma přiměrjene - cyłkownje njepriměrjene*

Ertne pruwowanje

Rěčenje

Modul rěčenje ma tři dźěle.

DŽĚL 1

Prezentujće swojej partnerce/swojemu partnernej skrótka jednu ze slědowacych temow. Maće za to dwě mjeńšinje chwile.
Po swojej prezentaciji wotmołwće na prašenja partnerki/partnera.
Po tym zo je Waša partnerka/Waš partner swoju temu prezentowała/
prezentował, formulujće prašenja, kotrež Was zajimuju.
Při prezentaciji swoju partnerku/swojeho partnera prošu njepretorhńće.

- ◆ kniha, kotruž sće čitała/čitał (tema a jednanje, awtor, wosoby, stil, Waše měnjenje atd.)
- ◆ film, kotryž sće widźała/widźał (družina filma, tema a jednanje, hrajerjo, Waše měnjenje atd.)
- ◆ dowolowa jězba (cil, čas, krajina, ludžo, kulturne wosebitosće atd.)
- ◆ kulturne zarjadowanje, kotrež sće wopytała/wopytał (stil, akteroj, městno, Waš posudk atd.)
- ◆ sportowe zarjadowanje, kotrež sće wopytała/wopytał (sportowa družina, sportowcy, městno, wuslědk, Waš posudk atd.)

DŽĚL 2

Čitajće slědowacy nowinski tekst. Diskutujće ze swojej partnerku/swojim partnerom wo wobsahu teksta. Zaplećće swójske nazhonjenja a měnjenja sobu. Wopodstatniće swoje argumenty. Rěčće wo móžnych rozrisanjach.

Idealny dowol w hotelu abo bydlenkim wozu?

Byrnjež swoje powołanje lubowali a rady na džěło chodźili, začuwa drje kóždy žadosć za dowolom – za časom bjez zamołwitosćow a winowatosćow, časom swobody a samopostajowanja bjez terminow, časoweho čišća a wšědneje hektiki. Tola mysle na dowol wubudžeja pola kóždého hinaše asociacije. Či jedni njemóža dočakać, zo móhli sej do dalokeho swěta wulećeć. Žedža za eksotiskimi cilemi, za přirodu, kulturu a architekturu, kiž w Europje njenadeńdžeš. Druzy porno tomu su doma na zahrodze najbožowniši abo maja w swojej domiznje něhdže swój mały raj, do kotrehož sej najradšo wuleća, hdyž maja raz někotre dny abo tydženje swobodne.

A tak ma tež kóždy swoju filozofiju, hdyž dze wo to, hdže a kak w dowolu přenocować. Móžnosćow wšak je džensniši dzeń wjele: hotel, stan, priwatne bydlenje, młodownja, pensija, bydlenki wóz, dowolowy domček, njerěčo wo cyle njewšědnych móžnosćach kaž płuwacych chěžkach na jězorach a podobnym. Lubowarjo hotelow chwala sej, zo sčini so jim pobyt w tajkim domje tak přijomny kaž móžno – maš swójsku stwu, wuhotowanu z medijowej

techniku, njetrjebaš swoje tožo słać ani kupjel rjedźić, rano je bohata snědań spřihotowana, wšelke poskitki domu zaručeja přidatne derjeměće, personal steji k dispoziciji, hdyž je pomoc trěbna, lokalne turistiske atrakcije su runje tak bliske kaž zwiski k wobchadnej syći.

Su pak tež ludžo, kotřiž sej za sebje ničo hinašeho předstajić njemóža hač dowol z bydlenkim wozom. Mobilny noclěh dawa jim začuće njewotwisnosće a njewjazanosće na wěšte městno. Ručež jim za tym je, móža dale jěć – njetrjebaja kófrы pakować, ani druhdže za swobodnej stwu pytać. Najbóle zahorjeni pak su přiwisnicy campinga wo zwjazanosći z přirodu, kotrež jim pućowanje z bydlenkim wozom zmóžnja. Trjebaja sej jenož blidko a stólc před durje stajić a hižo móža woměrje rjanosće flory a fawny do so srěbać. Wotpowědnje wuhotowanju swojeho woza móža swójske sanitarne připrawy wužiwać a sej tež druhi komfort lubić dać.

Je derje, zo ma kóždy swoje wosobinske priority a potrjebje. Štož chwala sej či jedni jako wulke lěpšiny, wobhladuja druzy snadž jako njelěpšiny. Abo dawa tola něšto kaž „idealny dowol“?

DŽĚL 3

Wuwijće zhromadnje ze swojej partnerku/swojim partnerom plan a program za zetkanje serbskeje młodžiny z Łužicy a młodžiny z druheho regiona abo kraja. Zaměr měł być, zo so młodostni mjez sobu derje zeznaja a zo zhonja a nazhonja tak wjele kaž móžno wo kulturje a (regionalnych) wosebitosćach partnerskeje skupiny.

Transkripty

Zrozumjace słuchanje

Hornjoserbšćina – POSTUP II

(zwučowanje 02)

samostatne wužiwanje rěče

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace słuchanje

DŽĚL 1

nadawki 1 do 5

Lubi słucharjo a lube słucharki našeho rańšeho wusyłanja, je 7:30 hodź. Słyšiće džzensniše aktualne powěšće.

Budyšin. Ratarjo Budyskeho wokrjesa žněja w tutym lěće tak mało kaž dołho wjace nic. Zarjad za wobswět, ratarstwo a geologiju liči dohromady z najnižimi rezultaty žnjow w zaštych džesać lětach. Na zbožo pak njeje situacija cyle tak akutna, kaž běchu sej to spočatk lěća myslili. W přerězku su zawody 10 procentow mjenje řepika žnjeli, nimalo 20 procentow mjenje žita a hač k 50 procentam mjenje majsja. Połojca přerězneho dobytkja wočakuje so tež za cokorowu řepu. Při tym je bilanca žnjow we wokrjesu jara rozdźělna. Tam, hdžež je so lokalnje wjace dešćowało, njeje tak wjele deficitow. Kraj Sakska planuje za ratarjow pomocny program.

Berlin. Na wčerawšim posedźenju Załožby za serbski lud džěše wo financy załožby w přichodnych třoch lětach, zdžěli Jan Čočka, zapósłanc Sakskeho krajneho sejma. Přidatnje k zakładnemu etatej załožby chcedža Zwjazkowa republika Němska, Swobodny stat Sakska a Kraj Braniborska Serbam dalše 500 000 eurów za digitalne projekty k dispoziciji stajić. Tute maja so do nowych medijow w serbskej rěči inwestować. Z tutymi přidatnymi financami ma so runoprawość Serbow na swoju mačerščinu tež w digitalnym swěće garantować. „Smy wo tym wuradźowali, kak móžemy pjenjezy najefektiwnišo zasadžeć“, praji předsyda załožby.

Choćebuz. Před 150 lětami je posledni čišć cyłkowneje biblije w delnjoserbskej rěči wušoł. Wot džensa je biblija tež digitalnje přistupna – a to na internetowym portalu www.dolnoserbski.de. Serbski institut je wudaće knihi z lěta 1868 wotpisać dał. W kooperaciji z towarstwom za serbsku rěč w cyrkwi je wotpisk kontrolował a čisła městnow w bibliji přidał. W interneće namakaće nětko cyłkowny bibliški tekst w třoch pisanskich wersijach: W dwěmaj wersijomaj wužiwa so originalny stary serbski prawopis – jónu w staroněmskim frakturnym pismje a jónu we łačonskim pismje. Třeća wersija ma džzensniši moderny prawopis. Digitalne wudaće stareje biblije so njedzelo oficialnje předstaji.

Choćebuz. W Braniborskej bě w přěnim połěće mjenje insolwentnych firmow. Z 468 insolwencami je to wo 6,6 procentow mjenje hač loni w samsnym času, zdžěli statistiski krajny zarjad. Potrjechene su wosebje twarske a gastronomiske předewzaća. Něhdže 32 procentow insolwentnych firmow je mjenje hač tři lěta eksistowało, něhdže 47 procentow bě staršich hač wosom lět. Cyłkownje maja insolwentne firmy dołh we wysokosći 243 milionow eurow.

Budyšin. Serbski ludowy ansambl je wčera swój plan za přichodne hrajne lěto předstajił. Wuměłcy planuja 13 nowych inscenacijow a dwanaće produkcijow, kotrež su hižo w zaštosći předstajili. Jedyn z wjerškow budže inscenacija „Naša Hanka w wěncu steji“. W njej předstaja rejowarjo, spěwarjo a instrumentalisća, kak so we wšelakich regionach Łužicy serbski kwas swjeći. Přihladowarjam pokazaja so rozdžělné tradicije, serbske drasty a kulinariske wosebitosće. Tež na woblubowany ptači kwas móže so publikum w nowym lěće wjeselić. Planowane su nimo toho wosebite zarjadowanja k jubilejomaj serbskeju komponistow Jana Rawpa a Jurja Winarja. Serbski ludowy ansambl prezentuje swoje inscenacije hłownje w Hornjej a Delnjej Łužicy, ale tež zwonka njeje.

Jawora. Motocrossowy turněr w Jaworje 23. junija je so wotprajił. Sucheho wjedra dla njemóža jón přewjesć. Tajke něšto njeje so dotal w 25-lětnych stawiznach motocrossa w Jaworje hišće stało. Přesłapjenje mjez organizatorami je wulke. Hakle njedawno běchu čaru ponowili. Problem je, zo njeje so hižo wjacore tydženje dešćowało. Z tym móže so spěšnje stać, zo woheń wudyri abo sucha hałza na motocrossowu čaru padnje. Nimo toho je w bliskej rěčce jara mało wody. To rěka, zo njemóža organizatorojo kaž hewak motocrossowu čaru z wodu poprysać. Hdyž pak nastawaja při jězdženju po suchej čarje huste mróče procha, sportowcy derje njewidža. Z tym njeje wěstota wodžerjow motorskich data. Přichodne motocrossowe wubědžowanja wotměja so klětu.

To běchu džensniše powěsće. Nětko scěhuja wjedrowe powěsće a wozjewjenja policije.

DŽĚL 2

nadawki 6 do 15

- redaktor:** W našej seriji „Towarstwa w Serbach“ chcemy džensa rěčec wo Maćicy Serbskej. Do našeho studija smy sej přeprošyli předsydu towarstwa, Michała Błažika.
- M. Błažik:** Dobry dzeń.
- redaktor:** Rjenje, zo sće k nam do studija přišoł.
- M. Błažik:** Rjenje, zo směm tu być!
- redaktor:** Prošu wopisajće nam Maćicu Serbsku. Što dyrbi kóždy wo tutym towarstwje wědžeć?
- M. Błažik:** Maćica Serbska je jedne wědomostno-kulturne towarstwo. Załožiła je so w léće 1845. Tehdy hižo džělaše nadregionalnje – to rěka, Maćica bě aktiwna w Hornjej Łužicy a w Delnjej Łužicy a zdžěla tež we wukraju. Tak je to hač do džensnišeho wostało. Wosebite tež je, zo bě Maćica Serbska hižo přeco jedne nadkonfesionelne towarstwo. Załožili su ju mjenujcy ewangelscy a katolscy Serbja zhromadnje. To běchu tehdy wosebje młodži serbscy wučerjo a duchowni, ale tež studenća.
- redaktor:** Wo stawiznach Wašeho towarstwa potom hišće porěčimoj. Tola najprjedy k přitomnosći: Kak wulka Maćica Serbska džensa je? A kak skutkuje – ja měnju: Što su jeje nadawki?
- M. Błažik:** Mamy aktualnje nimale 100 člonow, z toho džesać we wukraju. Zajimujemy so za serbske stawizny, za serbsku rěč a serbsku kulturu. My organizujemy přednoški, druhy tež konferency. Naše zarjadowanja pak njejsu jenož za našich ludži myslene – wone su zjawne. Přińć móže potajkim kóždy, kiž so za naše přednoški zajimuje.

- redaktor:** Maćica Serbska ma jako towarstwo wosebitu organizacisku strukturu ...
- M. Błažik:** Haj, maće prawje. Naše towarstwo wobsteji z wjacorych skupin, kotrež relatiwnje samostatnje dźěłaja. Ja Wam to rozjasnju: Jednu tajku skupinu – w tutym padže mjenujemy to wotdźěl – mamy w Delnjej Łužicy. To je naša delnjoserbska Maćica Serbska. Někak běrtl cyłkowneho člonstwa Maćicy jej přisłuša – štwórcina potajkim.
- redaktor:** A w Hornjej Łužicy?
- M. Błažik:** Tu ma Maćica Serbska štyri skupiny – abo sekcije, kaž tomu prajimy. Tute so tematisce rozeznawaja. To su sekcija za stawizny, sekcija za literaturu a wuměłstwo, sekcija za ludowědu a muzejownistwo, a štwórta je sekcija za hudźbu. Kóžda fachowa skupina je na swojim polu aktiwna.
- redaktor:** Kak jich dźěło wupada?
- M. Błažik:** Organizowanje přednoškow a konferencow sym hižo mjenował. K tomu přińdu wopomnjenske swjatočnosće, ekskursije, zhromadne wopyty wustajeńcow, literarne čitanja atd. Naši Maćicarjo wjedu fachowe diskusije, zajiňuja so za wumělske twórby, debatuja wo aktualnych serbskich temach atd.
- redaktor:** Rozumju to prawje, zo chce Maćica Serbska ze swojimi aktiwitami narodne wědomje Serbow skrućeć?
- M. Błažik:** Haj, runje tak je.
- redaktor:** Prjedy sće naspomnił, zo ma Maćica tež sobustawow we wukraju. Přijědu woni potom na kóždy přednošk?
- M. Błažik:** Na kóždy přednošk woni wězo přijěć njemóža. Ale na hłowne zhromadźizny naši wukrajni Maćicarjo přińdu. Su to sympatizanca, kotřiž so za naše stawizny a kulturu zajiňuja a nas w našich aktiwitach podpěruja. Wulka po-

moc su nam z tym, zo wědu wo serbskim ludže šěrja a to wosebje tež zwonka Łužicy.

redaktor: Na tute wašnje Maćica Serbska tež w druhich krajach skutkuje ...

M. Błažik: Haj. Mamy woprawdže wjele kontaktow do wukraja. To njejsym Wam hišće prajil: Druhe słowjanske kraje maja tež tajke wědomostno-kulturne towarstwa kaž my Serbj – tak mjenowane „Maticy“. Wšě tute wšelake słowjanske Maticy su hižo wot 19. lětstotka w kontakće. Naša Maćica Serbska tež.

Kontakty pak mamy tež k druhim towarstwam a institucijam we wukraju. A w Němskej wězo tež.

redaktor: Maćica Serbska je tež prezentna, hdyž so něhdže we Łužicy jedyn pomnik wobnowi abo wopomnjenska tafla wotkryje ...

M. Błažik: Haj, to maće prawje. My mamy mjenujcy wosebity gremij: naš pomnikowy wuběrk. W nim rozmysluja naši Maćicarjo, kotry nowy pomnik ma so postajić abo kotry ma so wobnowić. Swoje preferency abo namjety zdžěli pomnikowy wuběrk potom Załožbje za serbski lud. A załožba potom tute doporučene projekty financuje.

redaktor: Aha, pomnikowy wuběrk potajkim Załožbu za serbski lud poradźuje. Ma Maćica hišće dalše tajke poradźowace gremije?

M. Błažik: Ně, to je jenički. Ale něšto podobne stej Hornjoserbska a Delnjoserbska rěčna komisija. Wonej džěłatej w nadawku Maćicy Serbskeje. Rěčna komisija ma nadawk, našu spisownu serbsčinu kodifikować – to rěka: wona dyrbi nowe prawidła, nowe regule za serbsčinu wuwijać. Naša standardna rěč dyrbi so skručić, ale tež dale wuwijać. A dokelž mamy dvě spisownej rěči – hornjoserbsčinu a delnjoserbsčinu –, mamy tež dvě rěčne komisiji: hornjoserbsku a delnjoserbsku. K nimaj słušeja fachowcy wšelakich serbskich institucijow, kotřiž wšědnje z rěču džěłaja: rěčespytnicy, lektorajo, wučerjo atd.

- redaktor:** Powšitkownje wšak maja towarstwa džensa ćeže, do-rost namakać. Kak Maćica Serbska młodych ludźi wabi?
- M. Błažik:** Chcemy rady, zo so młodzi ludžo za serbske stawizny a kulturu zajimuju. Tohodla wupisamy přeco zaso myta, tajke něšto kaž małe stipendije. To rěka: młodostni napisaja fachowe džěło ze serbskej temu – to móže być stawizniska, rěčna kulturna abo ludowědna tema. Z tutech džěłow so najlěpše z pjenježnym darom mytuja. Na tajkim wobědźowanju wo najlěpše fachowe džěło móža so serbscy gymnaziasća a studenća wobdźělić – wšojedne, hač su čłonojo Maćicy Serbskeje abo nic.
- redaktor:** Chcemoj so hišće raz k stawiznam Wašeho towarstwa wrócić. Sće prajił, zo je so Maćica Serbska 1845 załožiła. Je wona z tym najstarše serbske towarstwo?
- M. Błažik:** Ně, najstarše hišće eksistowace serbske towarstwo je studentske towarstwo „Sorabija“ w Lipsku. Te je so 1716 załožiło. Ale Maćica Serbska je najstarše towarstwo, kotremuž přisłušaja wot swojeho załoženja katolscy a ewangelscy Serbja z Hornjeje a Delnjeje Łužicy.
- redaktor:** A kak je Maćica w 19. lětstotku džěłała? Kotru rólu je hrała?
- M. Błažik:** Ja bych tak prajił: Maćica Serbska bě tehdy motor serbskeho narodneho žiwjenja. Maćicarjo su jako přeni serbskorěčne nowiny wudawali. Woni su organizowali wulke hudźbne swjedženje, su wudawali popularnowědomostne knihi, słowniki, spěwniki a časopis Maćicy Serbskeje. A hišće wjele wjace. Dołhi čas bě Maćica Serbska politiska reprezentantka Serbow.
- redaktor:** Njebě to tež Maćica, kotraž je w Budyšinje natwariła „Serbski dom“?
- M. Błažik:** To maće prawje, ale nic tón „Serbski dom“, kotryž my džensa znajemy. W 19. lětstotku je sej Maćica Serbska w Budyšinje natwariła swój přeni Maćičny dom. Pozdži-

šo je natwariła druhij, wjetši towarstwowy dom. To bě wo-
prawdže rjane twarjenje, kotrež mjenowachu „Serbski
dom“. Tón je so bohužel kónc wójny zničič.

redaktor: Nationalsocialisća su tola 1937 serbske towarstwa zaka-
zali – Maćicu Serbsku tež?

M. Błažik: Haj, tež Maćica njeje směła wjace džělać. Hakle poł
lětstotka pozdžišo, w lěće 1990, smy potom Maćicu Serb-
sku zaso załožili. Haj. A to, štož wot toho časa činimy – wo
tym smój hižo rěčało.

redaktor: Tak je. A z tym so kruh zaso začini. Knježe Błažiko, džaku-
ju so Wam za rozmołwu. Rjenje, zo sće k nam do studija
přišoł a nam takle zajimawje wo swojim towarstwje roz-
prawjał.

M. Błažik: Rady so stało.

redaktor: Božemje.

M. Błažik: Božemje.

DŽĚL 3

nadawki 16 do 20

Kedźbu na zwjazkowej dróze B 97 mjez Wojerecami a Njedźichowom! Kaž je nam runje policija zdžěliła, je so mjez wotbóčku do Čorneho Chołmca a Njedźichowom wulke wobchadne njezbožo stało. Puć je do wobedu směrow začinjeny. Policija prosy šoferow, přez Čorny Chołmc a Łuty jěć. Ličće z tym, zo trjebaće za wokołpuć něhdže 12 mjeńšin wjace časa. Njezbožo je so stało dla dźiwich zwěrjatow. Potrjechene su tři awta z wjacorymi wosobami.

Wohnjowa wobora wozjewja: W Grodku je w recyclingowej firmje za staru papjeru woheń wudyril. Woheń je wuwił wysoke temperatury a sylny kur. Kur nima strašne jědy. Wohnjowa wobora doporuča, w bliskej wokolinje wokna a durje zezačinjeć. Fachowcy, kotřiž měrja jědojte substancy w powětru, pojedu do regiona a budu situaciju kontrolować. 150 wohnjowych wobornikow je ze 36 awtami na městnje. Chcedža zadžěwać, zo woheń na składowu halu přeskoči.

Warnowanje za Złokomorowski jězor: Džěl wulkeje kupy srjedź jězora pola Złeho Komorowa je so džensa w nocy do wody sunył. Jedna so wo kupu ze směra kupańskeho přibrjoha w Němješku. Runje tam je kupa pola płuwarjow a čołmarjow jara woblubowana. Njezbožo pak so w nocy žane stało njeje. Specialisća situaciju aktualnje pruwuja. Geologoj so boja, zo so zemja hišće dale hiba. Tohodla budže nětko teren na kupje a w jeje bliskosci zakazany.

Hornjołužiske nowiny pisaja wo dźiwnych telefonatach: W Sakskej a Braniborskej je přeco wjace telefonatow, w kotrychž so cuzy ludžo wobydlerjow prašeja, hač maja doma psa. Za tajkim telefonatom móže so trik kriminelných chować, kotřiž planuja padustwo. Tak chcedža so wo situaciji w domje informować. Policija warnuje nětko před předwólbu 0 60 21, kotraž pokazuje na Aschaffenburg a jeho wokolinu. Wona radži, telefonaty z njeznatymi wosobami hnydom skónčić a jim žane priwatne informacije dać.

Tež wo kurioznym podawku policija rozprawja: Młody muž chcyše ze svojim džěsćom a kolesom z čahom z Połčnicy do Kamjenca jěć. Wón staji koleso do čaha a je zawěsći. Potom džěše na nastupišćo po swoje džěćo. Wočiwidnje pak bě sej přewjele časa wzał. Železnica mjenujcy w tym wokomiku wotjědže. Policija pak młodemu nanej pomhaše a same pućowace jězdźidło w Kamjencu z čaha wza. Dyrdomdej połdra hodžiny pozdžišo zbožownje kónči: Nan, džěćo a koło běchu zaso zjednoćeni.

www.sprachzertifikat-sorbisch.de

© Domowina z. t. – Rěčny centrum WITAJ, 2020